

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an 240 Lei Pe jumătate de an 120 Lei Pe un pătrar de an 60 Lei Un număr 5 Lei Pentru străinătate pe un an 300 Lei</p>	<p style="text-align: center;">APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacției „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrației „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
--	---	--

Autoritatea bisericească și conferințele preoțești.

Încă înainte de începutul acestui an, după o lungă perioadă de desorganizare și de libertate pasivă, dusă până aproape de lăncezeală, — cu excepțiunea unor sporadice manifestări, preoțimea Eparhiei noastre s'a asociat în cadrele asociației A. Șaguna fiind pusă la lucru comun după un plan anumit și cu scopuri bine stabilite. Departe de a fi înțeleasă ca o activitate extrabisericească — deoarece ogorul Bisericii e prea vast spre a putea fi vorba de aceasta, — preoțimea noastră s'a angajat la muncă cu toate puterile sufletului său, puteri și bune și mai puțin bune, așa cum se găsec la un moment dat, până când lucrul pe deoparte, cum și experiența și timpul pe altă parte, vor curăți sgura ce s'a depus pe acest nobil suflet din cauza împrejurărilor.

Sunt multe lipsuri cari în stare de pasivitate stau ascunse și necunoscute și cari neapărat vor eși la iveală în munca colectivă a noastră. Fără să mă fac apărătorul micilor scăderi, nevoite de preoțime, și în cea mai mare parte produse de cauze externe și de lipsa de experiență, țin să fac justa constatare că o notă bună care s'a afirmat și se afirmă în această muncă nouă este *entuziasmul* cu care ea a pornit la lucrul său.

Entuziasm sincer și primitiv de orice sacrificii s'ar cere.

În această activitate cooperatistă colaborează — dacă pot să-i zic așa, — *puterea și libertatea de muncă a preoțimii și autoritatea bisericească diriguitoare*, condiție necesară pentru a păstra unitatea și a desăvârși opera, ducându-o la bune rezultate.

Este un principiu ideal; dar să se știe că cel mai însemnat factor care creiază inițiative

și sporește puterea de muncă, rămâne tot forța entuziasmului.

După socoteala mea adunările sau conferințele preoțești nu trebuiesc socotite ca sarcini impuse din afară prin lege și prin ordine chiriari-hale, ci trebuiesc socotite mai degrabă ca o chemare a noastră la olaltă pentru dragostea în Hristos, căruia servim.

Și care ar fi scopul conferențelor noastre pastorale? Să imităm ceace alții au asemănător mai 'naintea noastră? Scopul lor este îndoit și anume: **a) Să cunoaștem realitatea și b) să infăptuim ceace ne trebuie — zidirea noastră sufletească.** Să le luăm în deaproape pe fiecare. Cunoașterea realității nu se poate obține în școală pentrucă nu avem nici vrâsta nici experiența trebuitoare și mai ales nu avem răspunderea preoției pe umerii noștrii. Realitatea se poate cunoaște numai cercetând natura la fața locului, printr'un contact viu și constant cu ea — adecă prin experiență.

Realitatea cunoscută din natura însăși este adevărata carte a vieții.

Limitându-se ficcare la nevoile — specifice numai parohiei sale, nu se poate spune că cunoaște realitatea.

Prin urmare adunările și conferințele preoțești au, sau ar avea de scop, fixarea în scris și pătrunderea în comun în mod pipăit a realității. Pentruca să biruim în lupta cu firea lucrurilor, cu nevoile comune din ce în ce mai amenințătoare, este neapărat trebuitor să cunoaștem în comun realitatea care ne și ține într'o muncă conștientă trează și curajoasă.

Foarte bine au fost expuse aceste lucruri în ședința de constituire a despărțământului preoțesc din protopresbiteratul Caransebeșului ce s'a ținut acum câteva săptămâni. Așa este; sectarism, comunism, trifism care în pofida a tot curajul ce încercăm a ni-l face, există, se 'ntinde din clipă 'n clipă, din loc în loc ca o

epidemie distrugătoare, și altele, sunt realități comune, sunt rane ce ne dor deopotrivă și prin urmare și lupta cu acestea trebuie dusă colectiv, cu puteri sporite. În ceea ce privește *zidirea noastră sufletească*, zidire de care avem multă, foarte multă trebuință azi, iarăși prin adunările preoțești o putem face.

Căci propriu zis, cum se face zidirea sufletească? Nu prin învățatură? Ori această învățatură noi preoții nu prea putem singuri să ne-o câștigăm în mod complect din diferite cauze. Unul nu e deprins cu studiul, altul n'are timpul necesar, sau sunt alte felurite piedici de cari ne isbim fiecare.

Și fără învățatură, fără permanentul contact cu cartea, cu operele teologice, nu putem nici pe noi, nici pe alții să-i facem a cunoaște pe Hristos, deoarece Hristos pe lângă că trebuie să adorat dar trebuie și păstrat cu statornicie în suflete. Lucrurile prinse prin învățatură sunt mai statornice pentru om decât cele prinse numai prin sentiment. Apoi, învățatura ne dă cunoștințe despre punerea în practică a misiunii noastre.

Conferințele preoțești au prin urmare de scop să făurească prin fiecare preot și prin toți laolaltă armonizarea cunoștințelor tuturor într'un tot, util oamenilor și plăcut lui Dumnezeu.

Să nu pierdem însă din entuziasmul și din „dragostea cea dintâi“.

Rămâne ca fiecare să înțeleagă rostul său și răspunderea ce o are prin hirotonia ce a primit-o prin punerea mâinilor Episcopului, dela Hristos.

Pr. D. V. Anuțoiu

In semnul progresului edilitar.

I.

Cei mai înaintați în vârstă ne aducem aminte, că la colțul format pe de o parte de șoseaua națională, care despică în două orașul Caransebeș, numit și „Grenobla României“, iar pe de altă parte de strada ce duce la biserica catedrală, numită mai de mult „Strada episcopescă“ și dela înfăptuirea României noi încoaci „Strada General Trapșa“, — era un edificiu modest, acoperit cu șindrilă, înverzită de mușchiul cramponat pe suprafața acoperișului de către miază noapte, purtând dea binelea nota vechimei.

Acest edificiu a fost cândva reședința episcopilor, cari au locuit în Caransebeș, de aceea îl aflăm, că în registrele eparhiei noastre se poartă în evidență sub numirea de „Vechea reședință episcopescă“.

Înaintășii noștri — în lipsa unei case mai potrivite — plasară într'o vreme în edificiul acesta Institutul teologic și pe cel pedagogic diecezan, până ce aceste institute se mutară în încăperile, pe cari le deține Academia teologică și în zi de astăzi, în edificiul spațios din strada principală a orașului, care edificiu fu întocmit pentru scopuri didactice din o veche fabrică de bere, contorm indicațiilor personale ale fericitului episcop Ioan Popasu, fiind deviza acestui chiriarh, ca cu orice preț să-și infigă instituțiile în inima orașului, ceea ce dupăcum știm în mare parte i-a și succes.

„Vechea reședință episcopescă“ neputându-se utiliza în structura ei de odinioară, a fost dărâmată, zidindu-se pe cheltuiala eparhiei un edificiu nou, adaptat scopurilor societății comerciale pe acții „Severineana“, care societate își plasă prăvăliile, birourile, magaziiile și celelalte dependente în încăperile largi ale acestei zidiri, edificată din temelie.

Cum însă societatea „Severineana“ în loc să prospereze și înainteze, cu timpul și-a sistat activitatea, ca multe alte societăți de felul acesta, localurile întocmite pentru exercitarea unui comerț mai intens, au stat câțva timp neînchiriate, așteptând vremuri mai bune.

Dar vremurile mai bune nu numai că au întârziat, ci peste tot nu s'au mai arătat și planul inițial de a se face aici comerț românesc în mare, nu s'a putut realiza.

N'a rămas decât expedientul de a împărți localurile cele mari prin ridicarea unor ziduri despărțitoare, creindu-se cinci prăvălii mai mici și trei locuințe, cu scopul ca imobilul acesta, situat în mijlocul orașului, să nu rămână pustiu, fără a aduce un venit sigur.

Politica aceasta de acomodare stărilor economice schimbate și-a avut rostul, pentru că a rezolvit pentru eparhia noastră în mod favorabil problema rentabilității capitalului investit în acest edificiu, venind într'una și în ajutor meseriașilor mai modești, cărora li-s'a dat astfel posibilitatea, de a-și muta atelierile lor mai spre centrul orașului.

A. Moaca.

Adevărul este sfânt; el poate fi spus oricui și oricând; se cade însă a fi grăit cu demnitate și bunătate, nu în mod trufaș și insultător.

A. Gr. Olănescu.

Răsbunarea cea mai crudă e atunci, amicul meu, când dușmanul recunoaște că tu ești bun și el e rău.

B. P. Hajdeu.

Ierarhia bisericească.

Sectarii despre ierarhie.

(Continuare).

Patima cu care s'a scris doctrina sectară, în cartea sus amintită, se ilustrează în mărturisirea clară a autorului care... „și-a vădit în mod critic, agresiv și vehement ura și disprețul asupra sistemelor liturgice cu ceremoniile săvârșite în biserica românească... cu adausul că odinioară aceste ceremonii... „îi produceau emoțiuni falnice și sentimente grandioase“. Când o ceremonie îți produce sentimente grandioase și emoțiuni falnice, desigur că are la bază puterea de emotivitate, care durează pentru totdeauna și pentru toți cari o pricep. Numai o sincopă neînțeleasă a făcut pe P. Bratu să-și mărturisească ura și disprețul, mai ales într'o carte pe care o pretinde că înfățișează *adevărul și lumina Marelui Luminător*, al Mântuitorului Iisus Hristos. Se știe atât de clar dela Hristos încoaci, că tot ceace se bazează pe ură, se va spulbera ca praful pustiului, iar ceace este clădit pe adevăr și iubire, se poate numi lumina lui Hristos.

După citarea și comentarea părților reproduse din cartea sus zisă, putem fi în curat cu gândurile și scopul lui P. B. Bratu. Dar deoarece cartea cuprinde doctrina sectaro-protestantă și se bucură între ei de mare autoritate, reproducem câteva considerațiuni istorico-evangelice, despre ierarhie.

„Fraza latină „sacerdot“ e tradusă pe românește de „preot“, la fel și cu cea grecească „hierus“ în cea română de ierarh sau iereu. Conform bibliei, deodată cu ivirea creaturei umane și rațională de pe acest glob terestrial, ni-se manifestează și sacrificii, cari dacă sunt adevărate(?) ca aduse de Cain și Avel, unii din fiii lui Adam și Eva, ele sunt originale și totodată personale. Cu poporul Israeltean, descendenții lui Avram, până la timpul lui Moisi, sacrificiile apar ca individuale și familiare și colective. Moisi, profetul jidovilor și ambasadorul lui Iehova, răpește însă acest drept și libertate personală și familiară, alegând și instituind o castă sacerdotală pentru acest scop, funcțiune și practică între Israelteni. Că această răpire de drepturi și libertate personală și familiară, ar fi inspirată sau relevată de Atotputernicul, cum s'a crezut și se crede încă de Evreii ortodoxi, și de bisericile sacerdotale din Creștinism în prezent, sau că ea fu o usurpare de drepturi și libertate personală și familiară din partea lui Moisi, cu o clică a sa cari la oaltă au monopolizat acele drepturi, cum autorul și alți scriitori cred, e chestiune discutabilă“.

„Castele păgâne ca și cea levitică din Iudaism, aveau coduri sacerdotale din care sacerdoții templelor și sinagogelor învățau metoda și datorințele sacerdotale. Plutarh, scriitor din secolul al II-lea, a spus despre popoare: „Călătorind prin lume poți afla orașe sau cetăți fără ziduri sau fortărețe, fără cultură și științe naturale; dar nicăiri nu vei afla un loc populat sau oraș, fără preoți și altare cu sacrificii prescrise“. Un model perfect despre concepțiile și credința sacerdoților păgâni — dacă nu le-am putea numi mai potrivit impostoria, ipocrizia sau superstiția preotească — e codul sacerdotal levitic, sau cartea treia a lui Moisi, pe care cetindu-l, cetitorul rămâne cu impresia, că Iehova, zeul ocrotitor al neamului jidovesc, considerat de unele Biserici Creștine ca Părintele lui Hristos, întreaga lui ocupație și activitate, fu copleșită cu compunerea acestui cod. Castele sacerdotale păgâne și cea jidovească, au fost înlocuite de cea creștină prin secolul al III-lea prin forța cesariană, după căderea imperiului Roman, de către împăratul Constantin supranumit cel mare, după ce furase dela acelea obiceiuri, odăjdii, titule și ceremoniile sistematice, continuând a se considera aleșii și ambasadorii zeilor pe care li serviau. Aceste prerogative speciale bazate pe alte inovații preotești, însoțite de putere, onoare și glorie sacerdotală, singure în felul și pretențiile lor, se rezervase pentru aleșii Domnului din Creștinism, prin era patriotică și mai ales, prin evul mediu când Biserica creștină se transformase cu totul din mireasa lui Hristos în mireasa Cezarilor“.

„Fraza ierarhie care însemnează putere sacerdotală complectă ce cărmuește o biserică organizată, nu numai că nu se află la nici un loc în Noul Testament, dar acest sistem al ei, e opus cu totul doctrinei Evangelice, fapt ce e recunoscut de toți scriitorii independenți de sistemul oligarhiilor ierarhice din Creștinism. **Aceste ierarhii oligarhice cu cohortele lor inferioare, prin toți secolii trecuți au consimțit și consimțesc și în prezent cu sistemele de guvernare seculară și politică republicană și cu constituțiile statelor democratice ca Satana cu Crucea lui Hristos de pe lemn dela Golgota. O dovadă eclatantă și unică în felul ei, cunoscută de istoria lumii despre cele afirmate mai sus este Actul American despre Stabilirea Libertății Religioase din anul 1785, compus de Mr. Thoma Jefferson, inamicul cel mai funest al capetelor încoronate și ierarhiilor eclesiastice, și al treilea prezident al Republicei americane, intitulat „An Act Establishing Religions Freedom“.**

Până aci am reprodus păreri cu privire la sacerdoțiu din punct de vedere istoric. Urmează

esența combaterii ierarhiei, pe baza Evangheliei.

„Bisericile protestante, în general afirmă cu energie că toți creștinii în virtutea botezului lor sunt preoți ai Dumnezeului Creștin și că o preoție specială cu preogative, obținută și instituită prin hirotonire, e tot atât de neadmisibilă și vătămătoare Bisericii lui Hristos, cum e sacrificiul material-liturgic al Bisericii papale și a celei patriarhale. Biserica creștină primitivă avu-se o constituție democratică, în virtutea căreia bisericile locale, își alegeau păstorii lor proprii, cărora le ofereau autoritatea lor ereditară și spirituală, tocmai cum într-o Republică democratică „poporul fiind suveranul, acesta conferă drepturile și puterile lui pe președintele ales și pe administrația oficială“. În biserica lui Hristos toți creștinii în virtutea Crucei lor, mai întâi, și apoi într'a botezului sunt preoți așa cum reiese din următoarele texte ale Evangheliei: „Astfel fiindcă avem un Mare Preot însemnat, care a străbătut ceriurile — pe Fiul, lui Dumnezeu — să rămânem tari în mărturisirea noastră. Căci n'avem un Mare Preot care să n'aibă mila de slăbiciunile noastre; ci unul care în toate lucrurile a fost ispitit ca și noi fără păcat“. (Evrei, 3, 14—15). „Voi însă sunteți o sămânțenie aleasă, o preoție împărătească, un neam sfânt, un popor pe care Dumnezeu și l-a câștigat ca să fie al Lui care vestiți puterile minunate ale Celui ce v'a chemat din întunec la lumina Sa minunată“. (I Petru, 2, 9). „Și a făcut din noi o împărăție și preoți pentru Dumnezeu. Tatăl Său“. (Apoc. 1, 6). „Nu mai este nici Iudeu, nici Elin; nu mai este nici rob nici slobod; nu mai este nici parte bărbătească nici parte femeiască, fiindcă toți sunteți una în Hristos Iisus“. (Galat. 3,28). „...Când vă adunați, fiecare dintre voi, are psalmi, învățătură are, limbă are, descoperire are“. (I. Cor. 14,26).

Am reprodus, exact — păstrând cu strictețe ortografia — cele scrise de P. B. Bratu, cu referire la inutilitatea ierarhiei. Desigur că le vom supune — fără ură și dispreț — unor confruntări istorice și evanghelice, și-i vom dovedi reaua credință și ignoranța.

(Urmează).

Pr. Traian Constantin

Cel ce blestemă pe tatăl său și pe mama sa, stinge sfeșnicul în mijlocul întunerecului.

(Pilde 20, 20).

*

Un om poate să fie drept în fața lui Dumnezeu, o făptură omenească este ea curată înaintea celui ce a zidit-o?

(Iov. 4, 17)

Scurtă privire istorică asupra bisericii ortodoxe române din Banat.

de Pr. Constantin Târziu
licențiat în teologie.

(Continuare).

Pentru Banat în special arheologia ne furnizează o dovadă importantă că în secolul II și III creștinismul era aci în floare. Astfel la 1868 în urma săpăturilor făcute de arheologii Römer, Hensemman și alții la Cenad s'au găsit ruinele a 3 biserici diferite. Zidite pe același loc, și anume: a unei bazilici vechi romane, a unei bazilici bizantine și a unei biserici în stil gotic. Ruinele cari ne interesează aci sunt ale celei dintâiu clădiri adecă ale bazilicii romane care datează, dacă nu din a doua jumătate a secolului II, în orice caz din prima jumătate a secolului III. Afirmarea aceasta se bazează pe faptul că edificiul a fost zidit din cărămizi purtând sigilul Legiunii XIII Gemina, care a fost una din legiunile cari au părăsit Dacia deabea la 271. Având deci în vedere timpurile turburi de după retragerea legiunilor nu putem admite ca pe timpul năvălirii barbarilor să se fi construit această biserică în stil roman și din cărămizi purtând sigilul unei legiuni romane ale cărei cohorte știm că au rezidat în Banat. În fața bazilicii era zidit baptisteriul, deasupra căruia era ridicată o capelă. Cum zidirea astorfel de baptisterii începe să fie obicinuită în secolul III e fără îndoială că bazilica noastră datează din acest secol. Existența acestei bazilici și a altora ale căror ruini nu s'au păstrat sau că încă nu s'au descoperit ne dovedește că în Banat a existat în primele secole ale erei creștine o solidă organizație parohială¹⁴⁾. Și dacă au existat parohii trebuie să fi existat și o episcopie care să administreze aceste parohii după cum vom vedea în paragraful următor.

Creștinismul nostru este de origină latină, după cum dovedește terminologia noastră bisericească; mai târziu însă când a năvălit peste noi puhoiul slav, care a rupt contactul dintre Daco-Românii din Nordul și cei din Sudul Dunării odată cu adoptarea limbii slavone în stat și biserică s'au strecurat și cuvinte slavone în terminologia noastră bisericească. Dacia, și deci și Banatul, s'au încreștinat încetul cu încetul, fără ca să putem stabili o dată precisă pentru acest fenomen, cum s'a putut stabili pentru alte popoare; odată cu procesul de zămislire al neamului românesc s'a urmat și cel de încreștinare, încât putem zice că suntem singurul popor care

¹⁴⁾ Pr. Gh. Cotoșman o. c. p. 452—455.

ne-am născut încreștinat căci atunci când istoria pomenește de poporul român, ea pomenește de el ca despre un popor creștin. De aci urmează că timpul încreștinării noastre coincide cu timpul formării poporului nostru. Și astfel, când se ivesc Români în zarea istoriei ca popor pe deplin încheștat, una din însușirile lor sufletești de căpetenie este și mărturisirea legii lui Hristos¹⁵⁾.

§ 2. Creștinismul în Banat în timpul năvălirilor barbare.

În anul 271 împăratul Aurelian (270—275) este nevoit, din cauza împrejurărilor politice, să-și retragă legiunile din Dacia Traiană, dimpreună cu funcționarii provinciei, cedând-o Goților, barbari de origine germanică, în calitate de federați ai imperiului. Goții, popor nomad care umbla doar după pradă, precum și barbarii cari mai târziu li-au luat locul în stăpânirea Daciei, nu cereau strămoșilor noștri, agricultori, decât o dijmă în produse naturale, pe care ei o dădeau bucuroși de îndată ce în schimbul ei erau lăsați să-și muncească mai departe pământul în liniște¹⁶⁾. Faptul acesta dovedește că barbarii, cu toate că erau păgâni pe timpul când năvălesc în Dacia și deci și în Banat, nu se dedau afară de rari excepții la persecuțiuni împotriva credinții strămoșilor noștri. Dimpotrivă creștinismul în timpul stăpânirii Daciei de către barbari se răspândește tot mai mult, ajungând, din sporadic cum era în secolul II și III, să fie în secolele următoare credința tuturor Daco-Romanilor din Dacia. Lucrul acesta se explică din împrejurarea că începând cu năvălirea barbarilor Goți, și continuând cu celelalte năvăliri, Dacia este stăpânită numai nominal de acești barbari, cari, după cum am spus, se mulțumeau să ridice un oarecare tribut în produse naturale, fără ca să se dede la jafurile pe cari le întreprindeau în Sudul Dunării. Ba dimpotrivă năvălitorii aveau tot interesul să cruțe populația Daciei, pentru ca ea să-i poată hrăni; și astfel se face că mulțime de populație sud-dunăreană trece în Dacia, — între care erau și mulți creștini, — pentru că aci avea toată siguranța pentru ziua de mâine¹⁷⁾.

Ridicarea creștinismului la rangul de religie de stat de către Constantin cel Mare (306—337) ajută enorm răspândirea credinții creștine în Dacia, ca de altfel în tot cuprinsul imperiului roman¹⁸⁾. Dealungul Dunării întâlnim în secolul IV numeroase episcopii¹⁹⁾ latine dintre cari pentru Banat au o deosebită importanță următoarele: Sirmium (Mitrovița), Margum (Semendria) și Singidunum (Belgrad) deoarece erau în imediata

vecinătate a Banatului; este esclus ca episcopii acestor cetăți dintre cari cunoaștem pe Irineu de Sirmia († 304 ca martir), Fotin († 376) monarhian înfocat, alungat din Sirmiu la 351, pe Ursaciu din Singidunum, omoian adecă arian mai puțin riguros²⁰⁾, este esclus zic să nu fi trecut acești episcopi Dunărea, pe pământul învecinat al Banatului, pe care poate îl și păstoreau activ pentru a predica Evangelia celor ce încă nu o auziseră, pentru a hirotoni presviteri comunităților creștine, cu un cuvânt pentru a îngriji de viața spirituală a Daco-Romanilor de pe platurile bănățene. Așa, despre un episcop din Margum ne relatează Priscus-Rhetor (secolul V) pela 445 că ar fi trecut Dunărea, e drept nu pentru a predica, ci pentru a prăda mormintele pline de comori ale regilor huni²¹⁾, cari se vede că se găseau undeva pe pământul Banatului. Episcopul acesta fusese deci de mai multe ori în această provincie și o cunoștea căci altfel nu ar fi îndrăznit să jefuiască mormintele păzite. Desigur ca avea cunoscuți în Banat ca și episcopul Constantin din Sirmia care intervine cu daruri pe lângă prietenul său, secretarul regelui Atila pentru răscumpărarea unor cetățeni romani robiți în urma năvălirilor din 441—442²²⁾.

Dar chiar pela finea secolului III și anume pela anul 296, se întâlnește în Banat cea dintâiu urmă despre o organizare ierarhică a Daco-Romanilor creștini. Astfel în Pannonia Secunda dăm de episcopia Siscia sau Sisanja ai cărei ierarhi aveau jurisdicție și asupra Banatului Timișan vecin cu Pannonia Secunda²³⁾. Ca episcop al Sisciei întâlnim pe vremea aceasta pe Quirinus care muri la 303 ca martir înecat în râul Sava²⁴⁾.

(Urmează)

Instrucțiuni cu privire la purtarea secțiilor și administrarea averilor bisericesti.

de PETRU TOMA
esactor-eparhial.

Banii adunați dela lumânări în dumineci și sărbători, la diferite ocazii, parastase, înmormântări, cununii, praznice etc. se vor introduce în acest desparteământ chiar în ziua când se vor vinde lumânările și se vor încasa, și după aceea suma respectivă se introduce și în ziarul de cassă. Acest desparteământ la formularele vechi nu există și epitropia se poate ușor încurca cu acești

20) Dr. E. Popoviciu: Istoria Bisericească Universală și statistică bisericească trad. de Dr. At. Mironescu f. mitr. primat ed. II 4 vol. București 1925—1928 c. I v. II p. 104—105.

21) A. Thierry: Histoire d'Atila et de ses successeurs Paris p. 80.

22) St. Meleş o. c. p. 3.

23) Ep. Gh. Enăceanu: Creștinismul în Dacia. București 1878 p. 27 ef. Pr. Gh. Cotoșman o. c. p. 46.

24) E. Popovici o. cart. I. v. I. p. 221 și 244.

15) Dr. I. Lupaș o. c. p. 8.

16) St. Meleş o. c. p. 7.

17) St. Meleş o. c. p. 8—9.

18) Idem p. 8.

19) Dr. S. Reli o. c. p. I. v. I. p. 49—72.

bani, cum au fost în multe cazuri, sau luera cu deficit, ceea ce iarăși nu este permis. Necesitatea lui se vede și deacolo că noi trebuie să putem controla de câți bani s'au cumpărat lumânări și de câți s'au vindut, pentruca au obvenit cazuri când epitropiile parohiale au vindut lumânările **sub prețul cumpărării** sub pretextul că se ard în biserică, deci se pot arde oricât de multe. Și pentru a putea controla că din depozitul lumânărilor dela sf. biserică, s'au folosit lumânări numai pentru trebuințele ei și a credincioșilor în schimbul contra valori prețului lor. Incheierea despărțământului lumânărilor se face la 31 Decembrie în așa fel că se adună laolaltă toate sumele, dela toți datorășii, iar suma ce va rezulta se va introduce mai jos sub numirea: „la olaltă întreg venitul dela lumânări face:.....“ Din formularu tipăriturilor se vede că va trebui să se arate mai întâiu cât trebuia să între din anul trecut, apoi se va continua cu operațiile de câți lei s'au cumpărat lumânări în decursul anului și la fine se va arăta și cât face contra-valoarea în lei a întregului depozit de lumânări rămas din cari s'a vindut în ziua de....., de Lei....., introducându-se suma globală și nu lumânări à 1 leu 15 buc. à 2 lei 7 buc. etc. Când se introduce această sumă după sf. liturgie în protocolul lumânărilor se va introduce imediat în ziarul de cassă dela epitropie și se va specifica în protocolul lumânărilor numărul poziției sub care s'a jurnalizat în ziarul de cassă, după aceea în rubrica 8-a se va arăta cât face contra-valoarea depozitului la finea anului.

Despărțământul VII pentru însemnarea venitelor dela lumânări are următoarele rubrice: 1. numărul curent; 2. data, adică ziua când s'au vândut; la rubrica are să între mai întâiu avem 3. restanța din anul trecut; 4. pe anul curent; 5. la olaltă; la rubrica au intrat; 6. vezi poziția ziarului de cassă sub care s'au jurnalizat; 7. Suma cât face; 8. Suma ce rămâne în restanță la finea anului, adică cât face contra-valoarea depozitului de lumânări rămas la finea anului, căci ele nu se pot vinde pe datorie și în fine o ultimă rubrică pentru observări.

În sfințele noastre biserici din eparhie nu se mai admit decât lumânări de ceară curată. Consiliul nostru eparhial a dat în acest sens o seamă de circulare și aprovizionarea comunelor noastre bisericesti cu lumânări de ceară se face la noi numai dela fabrica diecezană, deoarece este singura, care pe teritoriul eparhiei noastre garantează puritatea materii din care sunt făcute. Și aceasta din motivul că în comerț s'au pus în vânzare lumânări galbene, din ceară amestecată cu diferite alte materii și anume: parafină, cerosină, seu, sacăz etc. În acest caz ele ard cu fum mult, producând mari stricăciuni picturii din interiorul bisericii.

(Urmează).

Cercuri pastorale.

Preoțimea din Valea Almăjului întrunindu-se în ziua de 9 Martie a. c. la Bozovici, sub presiunea venerabilului preot Nicolae Novacovici din Gêrbovëți, a hotărât ca să țină — și în acest an — cercuri pastorale în toate parohiile din plasă. Cu acest prilej s'a alcătuit următorul:

Program

al cercurilor pastorale, ce se vor ține în parohiile din Valea Almăjului (jud. Caraș) la data de mai jos, în Dumineci și sărbători, cu prilejul vecerniei de după masă.

1. *În 21 Martie 1937 la Lăpușnic.* Vor participa preoții din Bănia și Șopotul Vechiu. Predică: Silviu Novacovici și Pavel Bogoevici din Bănia.

2. *În 24 Martie 1937 (Buna Vestire) la Pătaș.* Participă preoții din Borlovenii-vechi, Borlovenii-noui, Prigor și Prilipeți. Predică: Nicolae Novacovici din Gêrbovëți și Traian Călțun din Borlovenii-noui.

3. *În 28 Martie 1937 la Prilipeți.* Participă preoții din Bozovici, Gêrbovëți, Prigor și Borlovenii-vechi. Predică Dr. Iacob Crețu din Bozovici și Ioan Vlad din Prigor.

4. *În 4 Aprilie 1937 la Șopotul-vechiu.* Participă preoții din Bozovici, Gêrbovëți, Lăpușnic și Dalboșeți. Predică: Ioan Goanță din Bozovici și Iosif Bololoi din Gêrbovëți.

5. *În 11 Aprilie 1937 la Rudăria.* Participă preoții din Bozovici, Lăpușnic, Prigor, și Gêrbovëți Predică: Iacob Crețu din Bozovici și Nicolae Bihoi din Bozovici.

6. *În 18 Aprilie 1937 la Prigor.* Participă preoții din Bănia, Rudăria, Lăpușnic și Borlovenii vechi și noi. Predică: Tiberiu Șuta din Rudăria, și Nicolae Bihoi din Lăpușnic.

7. *În 23 Aprilie 1937 (Sf. Gheorghe) la Moceris.* Participă preoții din Rudăria, Lăpușnic, Dalboșeți și Șopotul-nou. Predică: Nicolae Badin din Dalboșeți și Ioan Goanță din Șopotul-nou.

8. *În 25 Aprilie (Florii) la Bozovici.* Participă toți preoții din Valea Almăjului. Înainte de vecernie se va face mărturisirea tuturor preoților iar după vecernie vor predica: Tiberiu Șuta din Rudăria și Nicolae Bihoi din Lăpușnic.

9. *În 9 Mai 1937 la Bănia.* Participă preoții din Gêrbovëți și Rudăria. Predică: Nicolae Novacovici din Gêrbovëți și Nicolae Careba din Rudăria.

10. *În 16 Mai 1937 la Gêrbovëți.* Participă preoții din Rudăria și Bănia. Predică: Tiberiu Șuta din Rudăria și Pavel Bogoevici din Bănia.

11. *În 23 Mai 1937 la Dalboșeți.* Participă preoții din Bozovici, Șopotul-vechiu și Gêrbovëți. Predică: Ioan Goanță din Bozovici și Iosif Bololoi din Gêrbovëți.

12. *În 30 Mai 1937 la Borlovenii-vechi.* Participă preoții din Prigor, Borlovenii-noui, Pătaș și Prilipeți. Predică: Ioan Vlad din Prigor și Traian Călțun din Borlovenii-vechi.

13. *În 6 Iunie 1937 la Borlovenii-noui.* Participă preoții din Pătaș, Borlovenii-vechi și Prigor. Predică: Petru Popovici din Pătaș și Alimpie Aldescu din Borlovenii vechi.

14. *În 13 Iunie 1937 la Șopotul-nou.* Participă preoții din Dalboșeți, Lăpușnic și Moceris. Predică: Nicolae Badin din Dalboșeți și Nicolae Bihoi din Lăpușnic.

Despre ținerea cercului pastoral se va anunța (de cătră preot în sf. biserică) cu 1—2 săptămâni înainte, pentruca să poată participa cât mai mulți credincioși la vecernie.

Coresp.

Brâne preoțesti

dela cele mai renumite fabrici și cu prețuri convenabile
de vânzare la **Librăria diecezană.**

ȘTIRI

Manifestație religioasă în Glimboca. Dumineca trecută a avut loc în Glimboca o mare manifestație religioasă. Cercul religios „Andreu Șaguna” din aretul respectiv a ținut o întrunire cu concursul membrilor din Oastea Domnului. Cu toată vremea nefavorabilă dela gară și pe întreg parcursul până în comună mulțimea de popor cu prapori a dat aspectul unei adevărate sărbători. Au venit creștini și membrii ai Oștii Domnului din Caransebeș, Voislova, Borlova, Marga, Crâjma etc. Numai din Caransebeș au luat parte peste 70 persoane, așa că biserica a fost neîncăpătoare, încât foarte mulți au stat pe la uși. Liturghia a fost oficiată în sobor de preoții G. Popovici-Mărul, I. Terovan-Ohaba, P. Banca-Caransebeș, Dr. Zeno Muntean și diaconul Isaia Suru profesori de teologie. S'au sfințit câteva cruciulițe ale unor ostași, prilejuind această solemnitate o instructivă predică a preotului Petru Banca. „Cei ce cunosc legea și nu vor respecta, de îndoită osândă se vor împărtași”. La vecernie a rostit o cuvântare frumoasă despre sfânta cruce păr. Dr. Zeno Muntean. A urmat ședința publică pe care a deschis-o secretarul cercului păr. M. Rădoi din Obreja. Mulțumește tuturor preoților și creștinilor veniți, și îi îndeamnă să asculte sfaturile și învățăturile primite. Cu mult interes urmăresc apoi cu toții piesa jucată de 10 copilași din Caransebeș; declamări — ale acelorași sau ale celor din Glimboca instruiți de harnicul învățător Matei Pantelie. Consilierul eparhial N. Cornean ține apoi o conferință despre biserică și preoți ca singurii îndreptățiți a propovădui cuvântul lui Dumnezeu. Mulțumește, din partea ostașilor, Aurel Lazar, care se silește, ca alături de administratorul parohiei să conducă ostașii pe calea cea bună.

În formație de procesiune întreg poporul cu preoții amintiți în frunte — la cari s'au adăugat pr. E. Jianu-laz și I. Ostrovanu-Ciuta — au mers la cimitir unde păr. Gheorghe Popovici din Mărul a făcut rugăciune pentru mult regretatul preot Gheorghe Frățilă. Aci, ca și în biserică, ecteniile au fost date de corul Oștii Domnului din Caransebeș, condusă de cand. de preoție G. Dalea.

Nu putem retăcea impresia profundă ce ni-a produs cei peste 1000 creștini — despre cari străinii ziceau că sunt pelerini — asistând cu grijă și supunere la întreg programul zilei. Setea lor de credință, mare — răspunde ca un afront venit de Sus la rătăcirile provocate de materialismul dominant al zilelor de față. Este de ultima oară necesitatea ca preoții grupați în asociația „A. Șaguna” să activeze cu însuflețire și cu multă abnegație.

Dumineca ortodoxiei în Făget s'a serbat cu deosebit fast. La sfânta liturghie au asistat numeroși membrii și întreg comitetul protopresbiteral Făget al F. O. R.-ului și ai celorlalte instituțiuni. După masă s'a ținut în comuna învecinată, Bichigi o întrunire religioasă, membrii din F. O. R. combatând cu acest prilej sectarismul încuibat în această comună. Dl Vasile Olariu, președintele cercului a vorbit despre trecutul bisericii ortodoxe române, insistând asupra rolului național important pe care l-a avut odinioară biserica noastră.

Cerc religios în Zăguzeni. În Dumineca 5-a din Post preoțimea cercului Zăguzeni va ține întrunire în această comună. Ca să se dea o amploare cât mai

mare cercului, ar fi de dorit ca preoții să participe însoțiți de credincioși, societățile religioase „Oastea Domnului”, Sf. Gheorghe etc.

Cerc pastoral. În 28 Martie a. c. s'a ținut cerc pastoral la Prilipeți. Vecernia a fost oficiată de preoții din Rudăria, Prigor și Prilipeți. După vecernie a predicat pr. Ioan Viad din Prigor despre „vindecarea slăbănogului din Capernaum” și pr. Tiberiu Șuta din Rudăria despre „însemnătatea postului” și „despre sectari ca precursori ai comunismului în România”.

† **Vasile Anuțoiu** tatăl iubit al colaboratorului nostru, preot D. V. Anuțoiu din Poiana a trecut la vecinie în etate numai de 58 ani, lăsând întristată o mare familie de copii, între cari — nu cel mai mic — este preotul nostru.

Resemnafi în fața morții, să-L rugăm pe Dumnezeu a-i da robului său odihnă, și tot El să întărească inima încercaților fii, dela care s'a răpit, în această primăvară, un bun și adevărat părinte!

Abonamente achitate la „Foaia Diecezană” pe anul 1937: Armeniș 240, Buziaș 240, Băile Herculane 240, Berecua 240, Berini 240, Biniș 240, Birda 240, Bocșa Română 240, Bocșa Montană 240, Bogodiniș 240, Bogoltin 240, Borloveni Noui 240, Borloveni Vechi 240, Bozovici 240, Blajova 240, Broșteni 240, Breazova 240, Bucșnița 240, Călnic 240, Cărbunari 240, Cârpa 240, Cerna 240, Chevereșul Mare 240, Ciuta 240, Cornereva 240, Crai-nou 240, Crâjma 240, Crivina (Lugoji) 240, Criciova 240, Crușoveți 240, Cuptoare (Cornea) 240 Lei.

(Continuarea în numărul viitor)

Către

Prea On. Oficii protopresbiterale și parohiale din eparhia ort. rom. a Caransebeșului.

Așezându-se partea de către răsărit a edificiului sfintei noastre biserici din comuna Pogănești s'a despărțit altarul de corpul bisericii. În consecință trebuie să se refacă încă în anul acesta o parte a zidirii.

Cum însă comuna e săracă și credincioșii nu pot suporta în întregime cheltuielile împreunate cu refacerea edificiului bisericii, pentru a veni acestei comune bisericesti întru ajutor dispunem, ca la sărbătoarea marelui mucenic Gheorghe să se poarte în favorul executării acestei lucrări un tas în toate bisericile din eparhie.

Rezultatul tasului se va înainta Oficiilor protopresbiterale până în 15 Mai a. c., iar acelea vor administra banii casei diecezane până la 1 Iunie a. c., cu excepțiunea tractului protopresbiteral al Caransebeșului, având oficiile parohiale din acest tract a depune banii colectați direct la cassa noastră diecezană.

Episcopul diecezan:

† **VASILE**

„BANCA BANATULUI“

Institut de credit și comerț, societate pe acțiuni în Caransebeș, (jud. Severin).

Capital vărsat Lei 2.000.000. —

Inscrisă în Registrul Oficiului Bancar sub Nr. 9.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și comerț „BANCA BANATULUI“ societate pe acțiuni în Caransebeș se invită la

a XVII-a adunare generală ordinară,

care se va ține **Mercuri în 21 Aprilie 1937, la orele 3 p. m.**, în localul institutului, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea și constituirea adunării. 2. Darea de seamă a Consiliului de administrație și raportul Comisiei de Censori. 3. Prezentarea și aprobarea bilanțului pe anul 1936 și distribuirea beneficiului net. 4. Descărcarea Consiliului de Administrație și a Comisiei de Censori de gestiunea anului 1936. 5. Propuneri în sensul statutelor. 6. Alegerea Comisiei de Censori în sensul art. 36 din statute.

Caransebeș, la 3 Aprilie 1937.

Consiliul de Administrație.

P. S. Pentru participarea cu drept de vot la adunarea generală, domnii acționari sunt rugați în sensul art. 21 din statute a depune acțiunile ce posed și dovezile de plenipotențe cu 3 zile înainte de adunarea generală la cassiera institutului.

Incheierea socotelilor

la BANCA BANATULUI institut de credit și comerț, societate pe acțiuni în Caransebeș pe anul de gestiune 1936.

ACTIV	CONTUL BILANȚ	PASIV	
CASSA : numerar efectiv	610829	CAPITAL SOCIAL	2000000
DISPONIBIL LA BĂNCI : în țară	2252644	FONDUL DE REZERVĂ Legală	100000
PORTOFOLIUL DE SCONT : plătit în țară	1684178	FONDUL DE REZERVĂ Statutară	59987
DEBITORI beneficiind de legea lichidării datorilor din 7 Aprilie 1934 (Cota rămasă)	3124857	DEPUNERI SPRE FRUCTIFICARE : din țară, pe livrete de economii (Cota de plată)	5295769
PORTOFOLIUL DE TITLURI : titluri românești, cotate la bursă (Val. nom. 43.000 - Lei)	1	DIVIDENDE NERIDICATE	7855
IMOBILE : necesare comerțului propriu și alte imobile	1	DOBÂNZI TRANZITOARE	33973
MOBILIER :	1	BENEFICIUL NET	174927
	7672511		7672511
Conturi de ordine:		Conturi de ordine:	
Cauțiuni statutare	353500	Deponenți de cauțiuni statutare	353500
Efecte reescont. în conversiune (Cota rămasă)	226850	Angajamente de reescont în conversiune	226850
Ipoteci	8963500	Deponenți de ipoteci	8963500
	9543850		9543850
DEBIT	CONTUL PROFIT ȘI PERDERE.	CREDIT	
CHELTUIELI DE ADMINISTRAȚIE:		DOBÂNZI INCASATE	383740
SALARE	162000	VENITUL IMOBILELOR	62350
DIVERSE	63178	VENITUL PORTOFOLIULUI DE TITLURI	3050
IMPOZITE ȘI TAXE	43232		
DOBÂNZI PLĂTITE LA REESCONT	5803		
BENEFICIUL NET	174927		
	449140		449140

Caransebeș, la 31 Decembrie 1936.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Augustin Muntean m. p.
Director executiv
Expert contabil.

dr. Alexandru Morariu m. p.
președinte.

Fritz Azzola m. p.
Contabil autorizat.

Alexandru Bălaș m. p.
Gheorghe Morariu m. p.

Sabin Evițian m. p.
Virgil Musta m. p.

dr. Vasile Loichița m. p.
Ioan Popovici m. p.

Verificat și găsit în conformitate cu codul de comerț și legea bancară. Caransebeș la 5 Aprilie 1937.

COMISIA DE CENSORI:

Nicolae Ivanescu m. p.

Dimitrie Sgăvêrdea m. p.
Expert contabil.

Ioan Șușoiu m. p.